

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБОВ'ЯЗКОВОГО АВІАЦІЙНОГО СТРАХУВАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку авіація належить до стратегічної та провідної галузі, а також відіграє визначальну роль в економіці України, адже вона охоплює багато важливих сфер суспільства, зокрема перевезення пасажирів, вантажів, багажу, виконання сільськогосподарських робіт тощо. Характерною рисою в даній сфері нашої країни є наявність широкої розгалуженої мережі аеропортів та авіаремонтних баз по всій території держави, що дає можливість іноземним авіакомпаніям використовувати їх як транзитні. В результаті зростання кількості пасажирських та вантажних авіаперевезень з'являється необхідність не лише розбудови транспортної інфраструктури, а й потреба в покращенні фінансової складової безпеки авіаперевізників, зокрема страховий захист. Крім того, проблема ефективного механізму страхового забезпечення авіаційної галузі має важливе значення для її стабільного функціонування, зменшення збитків від інцидентів в повітряному просторі, та покращення якості надання послуг, забезпечення покриття збитків та обмежити вплив небажаних наслідків, які можуть виникнути внаслідок страхових ризиків під час авіаперевезень.

Авіаційне страхування за своєю сутністю є специфічним та комплексним видом страхування, оскільки воно напряму пов'язане з майновими ризиками, які дещо відрізняються від усіх інших видів. Взагалі під авіаційним страхуванням будемо розуміти загальну назву комплексу майнового., особистого страхування та страхування відповідальності., яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у разі настання певних подій., визначених договором страхування або законодавством [1, с. 112-114].

Обов'язковість даного виду страхування регламентована низкою норм міжнародних угод та конвенцій, які ратифіковані Верховною Радою України, а також нормативно-правовими актами міжнародних організацій цивільної авіації та нормами національного законодавства в сфері цивільної авіації та страхування. Серед

основних міжнародних угод та конвенцій, які регулюють суспільні відносини в даній галузі, слід виділити Варшавську конвенцію 1929 року, Римську конвенцію 1952 року, Монреальську конвенцію 1999 року та ін. Щодо нормативних актів національного законодавства, то до їх переліку належать Повітряний кодекс України 2011 року, Закон України «Про страхування» 1996 року, Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку і правил обов'язкового страхування цивільної авіації» 2002 року тощо.

Відповідно до ст. 117 Повітряного кодексу України в Україні здійснюється обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації, яке здійснюється страховиками-резидентами, які отримали в установленому порядку ліцензію на здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації, а Порядок і правила здійснення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації визначаються Кабінетом Міністрів України [2].

Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації здійснюється з метою забезпечення захисту інтересів користувачів повітряного транспорту, третіх осіб, експлуатантів повітряних суден, власників повітряних суден і включає страхування цивільних повітряних суден, страхування відповідальності авіаційного перевізника за шкоду, заподіяну пасажирам, багажу, вантажу і пошті; страхування осіб, які мають право перебувати на борту повітряного судна на законних підставах без придбання квитків тощо [3]. Щодо суб'єктів обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації, то ними є страховики та страхувальники. Страховиками можуть бути юридичні особи, які отримали ліцензії на проведення обов'язкового авіаційного страхування у порядку, встановленому чинним законодавством. Страхувальниками можуть бути експлуатанти повітряних суден; власники повітряних суден; авіаційні перевізники; експлуатанти аеропортів тощо [3].

На сьогодні механізм авіаційного страхування в Україні перебуває лише на стадії формування та опанування основними методами страхування, тому для подальшого стабільного та ефективного розвитку даного виду страхування доцільно було б запровадити результативну систему перестрахування ризиків при накопиченні необхідних страхових ресурсів у державі, завдяки чому зменшаться витрати на перестрахування та збільшиться прибуток. До того ж, дуже важливе значення для авіаційного страхування мають спеціалісти, які працюють у даній сфері. Саме прогрес подальшого розвитку даного виду страхування в Україні залежить від підготовки висококваліфікованих кадрів, оскільки страхові компанії потребують працівників, які знались би на нормах

міжнародного права, а авіакомпанії – тих, хто знав би правила правильної експлуатації та обслуговування повітряного судна.

Таким чином, резюмуючи все вищесказане, можна стверджувати, що в нас час існує попит на пасажирські та вантажні перевезення між усіма країнами світу, і оскільки авіаційний транспорт швидкий та доступний, на практиці він частіше й зустрічається з різними авіаційними ризиками під час повітряних перевезень, тому перед Україною і постає встановлення ефективного механізму для врегулювання та покриття небажаних наслідків внаслідок страхових ризиків.

Література

1. Страхування: підручник / кер. авт. кол. і наук.ред. С.С. Осадець, вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2002. 599 с.

2. Повітряний кодекс України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> (дата звернення 13.10.2020).

3. Порядок і правила проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 вер. 2017 р. № 676. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/676-2017-%D0%BF#Text (дата звернення 13.10.2020).

УДК 347.82.001 (043.2)

Юринець Ю.Л., д.ю.н., професор,
Клим І.А., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ ТА АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

Авіаційний транспорт є одним із наймолодших видів сполучення. Проблемами авіаперевезень є: висока собівартість, найвищі тарифи серед інших видів транспорту, висока капіталомісткість, матеріалоємність і енергоємність перевезень, залежність від метеорологічних умов. Проблемам міжнародних перевезень у сучасній економічній теорії приділяється досить багато уваги, в тому числі питанню розвитку авіаційних перевезень в Україні. Його перевагами є: швидкість доставки, висока надійність, найкраще збереження вантажу, можливість доставки вантажів у важкодоступні райони, найбільш короткі маршрути перевезень. Дослідженням проблеми функціонування та розвитку авіаційної галузі України займаються науковці В.П. Горбулін, Ю.Ф. Кулаєв, Ю.Є. Пащенко, В.Г. Герасименко, А.В. Замкова, М.П. Мальська та інші [1. с. 30].